در یک‌سالگی عملیات ۷ اکتبر، رژیم صهیونیستی از جنبه مشروعیت سیاسی، قدرت نرم و چشم‌انداز بقا چه وضعیتی دارد؟

اخراج به قعر تاریخ

این گزارش در شرایطی نوشته می‌شود که جنگنده‌های رژیم صهیونیستی همچنان در حال بمباران مناطقی از جنوب لبنانند؛ نیروی زمینی صهیونیست‌ها در تکاپو برای ورود به خاک لبنان است؛ پهپادها نیز تشنه شکار فرماندهان مقاومتند. در جنوب سرزمین‌های اشغالی (غزه) نیز رژیم از هیچ سطحی از جنایت خودداری نمی‌کند. این تصویر بخشی از جنگ است اما همه آن نیست. فردا هفتم اکتبر، سالگرد عملیات سال گذشته مقاومت اسلامی در غزه است؛ عملیاتی که رشته اعصاب امنیتی رژیم صهیونیستی را به کلی مختل کرد تا آمریکا و متحدانش (ناتو) رسما برای حمایت از رژیم و سرپا نگه داشتنش وارد میدان شوند. با حمایت تسلیحاتی، اطلاعاتی و امنیتی کشورهای غربی، رژیم سعی کرد تا با وحشیگری و دست زدن به جنایت جنگی، مقاومت اسلامی در غزه را برای همیشه نابود کند اما تا به امروز، موفقیتی در این زمینه حاصل نشده است. برخلاف تصور غربی‌ها که گمان می‌کردند با نابود کردن غزه، می‌توانند بین مردم و مقاومت اختلاف بیندازند اما نتایج نظرسنجی اخیر مرکز پژوهش‌های سیاسی و نظرسنجی فلسطین (PSR) شصت‌وهفت درصد فلسطینی‌ها عقیده دارند تصمیم حماس در انجام عملیات ۷ اکتبر درست بوده است. ۶۳ درصد اسرائیل و ۲۲ درصد آمریکا را مقصر شرایط ناگوار انسانی غزه می‌دانند. ۹۱ درصد هم می‌گویند حماس هیچ اقدام جنایت‌کارانه‌ای در عملیات روز ۷ اکتبر در قتل صهیونیست‌ها مرتکب نشده است. با وجود جنایات رژیم، ۶۷ درصد معتقدند حماس پیروز جنگ خواهد بود. ۶۱ درصد فلسطینی‌ها هم می‌گویند ترجیح می‌دهند بعد از جنگ، حماس کنترل غزه را در دست بگیرد. درخصوص عملکرد حماس در جنگ، ۷۵ درصد از آن اعلام رضایت کرده‌اند. نکته جالب این است که با وجود تحمل یک‌سال جنگ وحشیانه رژیم، همچنان ۶۳ درصد مردم غزه موافق بازگشت به انتفاضه مسلحانه علیه اسرائیلند.

چه کسی نابود شد؟ حماس یا رژیم صهیونیستی؟

رژیم صهیونیستی پس از عملیات ۷ اکتبر مقاومت اسلامی غزه، با دو هدف اصلی به جنوب سرزمین‌های اشغالی حمله کرد: «آزادسازی اسرا» و «نابودی حماس». فرماندهان آمریکایی این عملیات تصور می‌کردند ظرف چند روز یا نهایت چند هفته، امکان آزادسازی اسرا وجود خواهد داشت و پس از آن، با ضربات پی‌درپی حماس نابود خواهد شد. این رؤیاپردازی تا نقطه‌ای پیش رفت که حتی سخن از آب انداختن در تونل‌های حماس هم مطرح شد. اما با گذشت یک‌سال از این جنگ، به جز تبادل، رژیم در دستیابی به آزادسازی اسرا ناتوان بوده. درباره نابودی حماس، بدون اشاره به اعداد و ارقام و تنها با واقعیت‌های روی زمین می‌توان گفت که رؤیای صهیونیست‌ها محقق نشده است. این را نمی‌توان کتمان کرد که مردم غزه در این جنگ ضربات بسیار سخت و هولناکی خوردند و زیرساخت‌ها و منازل‌شان نابود شد و چند ده هزار شهید و مجروح دادند اما در مقابل نیز رژیم صهیونیستی ضربات بسیار سختی را در این جنگ متحمل شد.

بنا بر گزارش منابع فلسطینی از ۷ اکتبر ۲۰۲۳ تا ۳۱ آگوست سال جاری، ۷۰۳ نظامی صهیونیست در غزه کشته و بیش از ۱۰ هزار نفر زخمی شده‌اند و ۲ هزار نظامی صهیونیست نیز دچار معلولیت جسمی و ده‌ها هزار نفر نیز آسیب روانی دیده‌اند. در آذرماه سال گذشته یعنی ۲ ماه پس از حمله به غزه، «موشه کبلینسکی» فرمانده سابق تیپ گولانی در گفت‌وگو با شبکه ۱۲ عبری افشا کرد تیپ گولانی به عنوان یکی از یگان‌های ویژه و نخبه ارتش، دستکم با «کشته شدن ۸۲ سرباز و افسر» و مجروح شدن شمار زیادی، «تلفات سنگینی» را متحمل شده است. در بزرگی این عدد همین بس که بدانیم در جریان حمله اسرائیل به لبنان در سال ۲۰۰۶، تنها هشت سرباز این تیپ به هلاکت رسیدند. براساس داده‌های رسانه‌ها و مراکز تحقیقاتی اسرائیل که شبکه الجزیره قطر منتشر کرده است از آغاز نبرد طوفان الاقصی در ۷ اکتبر ۲۰۲۳، حدود هزار و ۶۶۴ اسرائیلی کشته شده‌اند. براساس ارزیابی مراکز تحقیقاتی اسرائیل در ۸ سپتامبر ۲۰۲۴ (۱۸ شهریور) حدود ۱۹ هزار حمله (شامل راکت، موشک، پهپاد، خمپاره و...) به سمت سرزمین‌های اشغالی صورت گرفته است. این حملات تاکنون ۹۳۵ شهرک صهیونیستی را هدف قرار داده است. تا ۸ سپتامبر، حدود ۷ هزار و ۷۲۱ آژیر خطر در جنوب سرزمین‌های اشغالی و «غلاف غزه» به صدا درآمده است. اما در جبهه شمال که حزب‌الله لبنان از هشت اکتبر ۲۰۲۳ به روی رژیم صهیونیستی آتش گشود، بیش از ۵۰ نظامی صهیونیست به هلاکت رسیده‌اند. در روزهای اخیر و تنها در روز چهارشنبه رژیم برای ورود زمینی به لبنان، ۸ کشته داد. از ۸ اکتبر حزب‌الله حدود ۷ هزار و ۶۰۰ موشک و پهپاد به سرزمین‌های اشغالی شلیک کرده است. براساس ارزیابی رژیم صهیونیستی تا ۱۰ سپتامبر (۲۰ شهریورماه) ۴۱ شهرک‌نشین صهیونیست به هلاکت رسیده‌اند که در بین آنها ۱۲ نیروی ارتش وجود دارد.

اقتصاد ویران

پیش از ۷ اکتبر ۲۰۲۳ و متعاقب آن جنگ اسرائیل و حماس، صندوق بین‌المللی پول پیش‌بینی کرده بود که اقتصاد اسرائیل در سال جاری ۳٫۴ درصد رشد خواهد کرد. در حال حاضر، اقتصاددانان از کاهش این رشد از ۱ تا ۱٫۹ درصد سخن می‌گویند. همچنین انتظار می‌رود رشد سال آینده ضعیف‌تر از پیش‌بینی‌های قبلی باشد. با این حال، بانک مرکزی اسرائیل در موقعیتی نیست که نرخ بهره را کاهش دهد تا جانی به اقتصاد بدهد، زیرا تورم در حال شتاب گرفتن است که به دلیل افزایش دستمزدها و افزایش هزینه‌های دولت برای تأمین مالی جنگ است. این وضعیت ناشی از آن است که رژیم در جنگ مجبور شده از یک‌سو بسیاری از صنایع فعال خود را متوقف کند و در سوی دیگر سرمایه‌گذاری‌های جدید نیز در این رژیم به شدت کاهش یافته است. پس از عملیات طوفان الاقصی، بازار سهام و ارز رژیم به شدت سقوط کرد. درواقع هر دو بازار از آن زمان دچار بحران شده‌اند و نگرانی‌ها در مورد اقتصاد رژیم همچنان ادامه دارد. در اوایل سال ۲۰۲۴، مودیز و اس‌اندپی از مهم‌ترین مؤسسات رتبه‌بندی بین‌المللی، رتبه اعتباری مالی خود را برای اسرائیل کاهش دادند. دولت رژیم صهیونیستی به ۳۶۰ هزار نیروی ذخیره صهیونیست و مستقر در غزه یارانه پرداخت کرده که بسیاری از آنها کارکنان صنعت فناوری پیشرفته در امور مالی، هوش مصنوعی، داروسازی و کشاورزی‌اند و این پرداخت‌ها دولت را به لحاظ مالی در وضعیت بدی قرار داده است. تا جایی که در یک نظرسنجی اخیر، سازمان کمکی «لاتت» دریافت که بیش از ۴۵ درصد از مردم رژیم نگرانند مشکلات اقتصادی شدیدی پس از پایان جنگ در انتظار آنها باشد.

بانک اسرائیل در ماه مه برآورد کرد هزینه‌های ناشی از جنگ تا پایان سال آینده در مجموع به ۲۵۰ میلیارد شیکل (۶۶ میلیارد دلار) می‌رسد که شامل هزینه‌های نظامی و هزینه‌های غیرنظامی مانند مسکن هزاران اسرائیلی است که مجبور به ترک خانه‌های خود شده‌اند. این معادل تقریبا ۱۲ درصد از تولید ناخالص داخلی اسرائیل است. به گزارش سی‌ان‌ان به نظر می‌رسد این هزینه‌ها بیشتر افزایش یابد زیرا جنگ شدیدتر با ایران و حزب‌الله لبنان، به لایحه دفاعی دولت اضافه می‌شود و بازگشت اسرائیلی‌ها به خانه‌های خود در شمال کشور را به تأخیر می‌اندازد. به گفته الیوت گارساید، تحلیلگر خاورمیانه در آکسفورد اکونومیکس، هزینه‌های نظامی در سه ماه آخر سال ۲۰۲۳ در مقایسه با مدت مشابه در سال ۲۰۲۲، ۹۳ درصد افزایش داشته است. به گفته گارساید؛ داده‌های ماهانه در سال ۲۰۲۴، نشان می‌دهد هزینه‌های نظامی در پایان سال ۲۰۲۴ دوبرابر سال قبل خواهد بود. بیشتر این افزایش برای دستمزد نیروهای ذخیره، توپخانه و رهگیرهای سیستم دفاعی گنبد آهنین اسرائیل استفاده خواهد شد.

وضعیت اقتصادی

در اسرائیل هزینه‌های مستقیم جنگ -چه نظامی و چه غیرنظامی- حدود ۱۸۰ میلیارد شِکِل از سه‌ماهه آخر ۲۰۲۳ تا پایان ۲۰۲۴ تخمین زده می‌شود (بدون کمک‌های آمریکا). کسری بزرگی در بودجه ۲۰۲۴ به وجود آمد (حدود ۸ درصد از تولید ناخالص داخلی)، بدهی عمومی افزایش یافت و همچنین هزینه‌های بهره بالا رفت. دقیقا به دلیل ادامه جنگ و هزینه‌های سنگین آن، رژیم نیاز داشت بودجه مسئولانه‌ای برای ۲۰۲۵ تدوین کند. بودجه، برنامه کاری دولت و اقتصاد است. مدیریت ضعیف بودجه به رشد و اشتغال آسیب می‌زند. مشکلات و مسائلی که قبل از ۷ اکتبر در اقتصاد اسرائیل وجود داشت -ازجمله زیرساخت‌های ناکافی، بهره‌وری پایین، بحران فناوری بالا و قیمت‌های مسکن- نه‌تنها حل نشدند بلکه با شروع جنگ پیچیده‌تر شدند. علاوه‌بر این، مشکلات جدیدی مانند آسیب به عملکرد نهادها، انتصاب افراد غیر واجد شرایط در مناصب عمومی و آسیب به کیفیت خدمات عمومی نیز به وجود آمده است.

آسیب به جایگاه دیپلماتیک اسرائیل، سرمایه‌گذاری خارجی در فناوری بالا، روابط تجاری و تصویر بین‌المللی اسرائیل را تحت‌تاثیر قرار داد، به‌ویژه با کاهش رتبه اعتباری و دیدگاه‌های منفی نسبت به اسرائیل به‌عنوان یک کشور جذاب و پایدار. ارزیابی‌ها این است که از ابتدای جنگ تا پایان سال ۲۰۲۴ حدود ۱۷ میلیارد دلار از تولید ناخالص داخلی از دست خواهد رفت. به این مبلغ باید هزینه‌های جاری دفاعی و غیرنظامی حدود ۴۵ میلیارد دلار (علاوه‌بر کمک‌های ویژه آمریکا) و همچنین بودجه‌های اضافی برای بازسازی ساختمان‌ها، تجهیزات، زیرساخت‌ها، جنگل‌ها و کسب‌وکارهای کوچک با هزینه حدود ۲۰ میلیارد دلار اضافه شود. بازسازی تجهیزات نظامی و تجدید و تقویت ذخایر حدود ۱۵ میلیارد دلار هزینه خواهد داشت. جنگ تا سپتامبر ۲۰۲۴ خسارات انسانی شدیدی وارد کرد؛ با کشته شدن ۱۶۳۰ سرباز و حدود ۶۰۰۰ زخمی جسمی و روانی. بازپروری زخمی‌ها و جبران هزینه خانواده‌های داغدار حدود ۱۵ میلیارد دلار برآورد شده است. بنابراین جنگ تا این مرحله حدود ۹۵ میلیارد دلار -یا حدود ۱۸ درصد از تولید ناخالص داخلی سالانه اسرائیل- هزینه داشته است.

صنایع ساخت‌وساز

وزن مستقیم تولیدات بخش ساخت‌وساز ۶٫۵ درصد است. این رقم با خدمات مرتبط حدود ۹ درصد از تولید ناخالص داخلی رژیم را تشکیل می‌دهد. اکنون که حدود صد هزار کارگر فلسطینی از ورود به اسرائیل منع شده‌اند و حدود ۱۵ هزار کارگر خارجی به ترکیه و مولداوی بازگشته‌اند، فعالیت‌های این بخش به‌شدت کاهش یافته است. این وضعیت بر قیمت مسکن تاثیر گذاشته است. به‌صورت آماری و دقیق از ۱۷۰ هزار فلسطینی که مجوز کار در اسرائیل یا شهرک‌سازی غیرقانونی در کرانه باختری و بیت‌المقدس شرقی داشتند، اکثر آنها در بخش ساخت‌وساز کار می‌کردند. این شکاف نیروی کار فلسطینی، توسط کارگران صهیونیست پر نشده است. علت این امر این است که بسیاری از کارگران صهیونیست برای جنگ در غزه در قالب ارتش ذخیره فراخوانده شده‌اند و کارگران خارجی نیز از این محدوده جغرافیایی گریخته‌اند. علاوه‌بر این اخیرا انجمن سازندگان رژیم صهیونیستی اعلام کرد صنعت ساخت‌وساز رژیم تقریبا با ۱۵ درصد از ظرفیت خود قبل از ۷ اکتبر کار می‌کند. به دلیل فشار بخش مسکن و شوک عرضه مسکن دولت صهیونیستی مجددا مجبور شد به بخشی از فلسطینیان ساکن کرانه باختری مجوز کار در صنایع شهرک‌سازی این رژیم را بدهد.

کسب‌وکارهای کوچک

کسب‌وکارهای کوچک و به‌ویژه خیلی کوچک از جنگ آسیب دیده‌اند. در سال ۲۰۲۴، برای اولین بار در سال‌های اخیر، پیش‌بینی می‌شود اقتصاد رژیم با تراز منفی روبه‌رو شود، به‌طوری‌که تعداد کسب‌وکارهای تعطیل‌شده بیش از تعداد کسب‌وکارهای تازه‌تاسیس باشد. این به فعالیت اقتصادی اسرائیل در کل آسیب می‌رساند.

فناوری پیشرفته

از دهه ۱۹۹۰، فناوری پیشرفته به یکی از شاخه‌های پیشرو و موتور رشد اقتصاد تبدیل شده و حدود ۵۰ درصد از صادرات اسرائیل را تشکیل می‌دهد. جنگ، سرمایه‌گذاری خارجی در فناوری پیشرفته را کاهش داده و باعث شده شرکت‌ها به خارج از سرزمین‌های اشغالی منتقل شوند. از ابتدای سال ۲۰۲۳، وضعیت فناوری پیشرفته اسرائیل با بحران جهانی بدتر شده است. فناوری پیشرفته اسرائیل همچنین از اصلاحات قضایی و جنگ آسیب بیشتری دیده است.

کشاورزی

جنگ باعث شده کشاورزی در امتداد مرز غزه، که منبع اصلی کشت سیب‌زمینی، هویج، پیاز و گوجه‌فرنگی است، تضعیف شود. همین امر درمورد جوامع مرزی با لبنان که تامین‌کننده تخم‌مرغ و میوه‌اند نیز صادق است. مشکل مداوم در این بخش، کمبود کارگران است. جنگ مساله امنیت غذایی و واردات اسرائیل را در دستورکار قرار داده است.

صنعت گردشگری

بخشی از اقتصاد رژیم صهیونیستی که در بحبوحه این جنگ بیشترین آسیب را دیده، بخش‌های مرتبط با گردشگری و صنایع توریسم است که در سال ۲۰۱۹، ۲٫۶ درصد از تولید ناخالص داخلی را تشکیل می‌داد. در سال ۲۰۲۱ این رقم به دلیل پاندمی کرونا به ۱٫۱ کاهش یافت و بعدا مجددا رو به رشد بود. عملیات طوفان الاقصی بخش گردشگری این کشور را به طورکلی تعطیل کرد و صنایع مرتبط با توریسم را به ورطه ورشکستگی رساند. در طول ماه‌های پس از آغاز جنگ زمینی در غزه، در سراسر رژیم، رستوران‌ها و فروشگاه‌ها خالی مانده‌اند و درواقع بلافاصله پس از حمله حماس به جنوب اسرائیل و شروع جنگ در غزه، لیست بلندبالایی از خطوط هوایی اکثر پروازهای خود به تل‌آویو را لغو کردند و بسیاری از گردشگران نیز برنامه‌های خود را برای بازدید از رژیم لغو کردند. تاثیر نابودی این صنعت به حدی مشهود است که برای نمونه قبل از عملیات طوفان الاقصی، بازدیدکنندگان از رژیم صهیونیستی در هرماه بیش از ۳۰۰ هزار نفر بودند اما طبق گزارش‌ها، این رقم در ماه نوامبر یعنی پس از عملیات حماس به ۳۹ هزار نفر کاهش یافته است. یکی از مهم‌ترین شهرهایی که نابودی توریسم منجر به فروپاشی آن شده، شهر ناصره، بزرگ‌ترین شهر عربی اسرائیل و دومین شهر بزرگ در شمال پس از حیفا است.

هواپیمایی

این بخش در برابر تعلیق پروازهای بسیاری از شرکت‌های خارجی بسیار آسیب‌پذیر شده است. لغو پروازها همچنین بر واردات محموله‌های هوایی تاثیر گذاشته است. محموله‌های دریایی به دلیل افزایش خطرات و کاهش تعداد کشتی‌هایی که به بنادر مراجعه می‌کنند، گران‌تر شده‌اند. به‌عنوان نمونه بندر ایلات توسط انصارالله فلج شده است.

انرژی

با آغاز جنگ، میدان گازی تمار که حدود ۲۵ کیلومتر از اشکلون فاصله دارد، به دلیل ترس از حملات موشکی و خطر برای کارگران تعطیل شد. این تعطیلی باعث خسارتی معادل حدود ۸۰۰ میلیون شِکِل در ماه شد. میدان گازی تمار تامین‌کننده اصلی گاز برای شرکت برق اسرائیل است. این شرکت مجبور شد از زغال‌سنگ و سوخت خورشیدی استفاده کند که باعث افزایش آلودگی هواشد. در مدت کوتاهی میدان گازی لویاتان نتوانست همان مقدار گاز تمار را تامین کند. پس از یک ماه، تامین انرژی تثبیت شد و به سطح قبل از جنگ بازگشت.

تاثیر محور مقاومت بر اقتصاد رژیم صهیونیستی

به جز مقاومت غزه، در این جنگ، محور مقاومت نیز ضربات سنگینی بر اقتصاد رژیم صهیونیستی وارد کرد. تل‌آویو واردکننده الماس، خودرو، نفت و تجهیزات پخش رادیو و تلویزیون -ازجمله کالاهایی که از دریای سرخ می‌آیند- است. حملات موشکی و پهپادی انصارالله در این دریا به‌تلافی حمله رژیم صهیونیستی به غزه، بر واردات رژیم صهیونیستی نیز تاثیر منفی داشته است. بسیاری از واردات این رژیم از آسیا اکنون به حرکت در آب‌های سراسر آفریقا تغییر مسیر داده و هزینه‌های واردات را به‌طور سرسام‌آوری افزایش داده است. در شمال رژیم، حملات حزب‌الله لبنان پس از ۷ اکتبر باعث شده صهیونیست‌های ساکن شمال خانه‌های خود را ترک کنند و این مساله نیز پیامدهای ناگواری برای اقتصاد رژیم صهیونیستی به همراه داشته است. در همین حال، جنگ باعث افزایش شدید هزینه‌های دولت شده است.

وضعیت اجتماعی

وضعیت اجتماعی یک جامعه پس از جنگ بسته به عوامل متعددی ازجمله شرایط خاص جنگ، مدت‌زمان درگیری و میزان تخریب و خسارات وارده می‌تواند بسیار متفاوت باشد. به‌طورکلی، جنگ‌ها می‌توانند تاثیرات قابل‌توجهی بر بافت اجتماعی و چشم‌انداز فرهنگی یک کشور داشته باشند. آنها می‌توانند به جابه‌جایی جمعیت‌ها، اختلال در نهادهای اجتماعی و تغییر در شیوه‌ها و سنت‌های فرهنگی منجر شوند. بنابراین شاخص تعیین‌کننده دیگر وضعیت اجتماعی و فرهنگی رژیم صهیونیستی پس از عملیات طوفان الاقصی است. ترس‌های روانی ازجمله ترس از نداشتن امنیت، شکنندگی جامعه و مهاجرت ازجمله این شاخص‌ها هستند که باید موردبررسی قرار گیرند. براساس نظرسنجی موسسه گالوپ که در ژوئیه و اوت ۲۰۲۴ در اسرائیل انجام شد، چند نکته کلیدی درباره زندگی در اسرائیل پس از جنگ با حماس آورده شده است.

ترس و شکنندگی اجتماعی

صهیونیست‌ها همچنان در حالت تعلیق بوده و برای جان خود و فرزندان‌شان نگرانند. پس از عملیات طوفان الاقصی، ۹۴ هزار صهیونیست همچنان آواره هستند و از خانه‌های خود در نزدیکی مرزهای ناآرام غزه و لبنان تخلیه شده‌اند. براساس داده‌های پایگاه داده داخلی دولت اسرائیل که به ان‌پی‌آر ارائه شده است، حدود ۳۲ هزار نفر از آنها هنوز در هتل‌های سراسری در رژیم صهیونیستی نگهداری می‌شوند. دولت قول داده است خانه‌های جدید برای ساکنان آواره در نزدیکی خانه‌های قدیمی آنها می‌سازد اما بسیاری از خانواده‌ها از شدت غم و اندوه از پذیرش این مساله خودداری می‌کنند.

جمله فوق درباره پیامدهای حمله حماس به جامعه اسرائیل صحبت می‌کند و تبعات مهمی را نشان می‌دهد. تبعات اصلی این جمله عبارتند از:

الف) تضعیف احساس امنیت: در دو دهه گذشته، اکثریت اسرائیلی‌ها احساس می‌کردند که در هنگام راه رفتن تنها در شب در شهر یا منطقه‌ای که زندگی می‌کنند، ایمن هستند. اگرچه این احساس در سال ۲۰۲۴ همچنان باقی است، اما حس امنیت اسرائیلی‌ها پس از حملات ۷ اکتبر به‌طور کامل بازنگشته است. حمله حماس باعث تضعیف احساس امنیت در جامعه صهیونیست‌ها شده است. این موضوع می‌تواند به افزایش استرس، نگرانی و عدم اطمینان در جامعه منجر شود.

ب) کاهش اعتماد به نیروی نظامی: اعتماد به نیروی نظامی کاهش یافته است و این می‌تواند منجر به ناتوانی در محافظت از جامعه در مواجهه با تهدیدهای امنیتی شود.

ج) تاثیر بر اخلاق جامعه: واکنش تهاجمی به حملات ممکن است به نابودی اخلاقی جامعه اسرائیل منجر شود و باعث بیشتر شدن مشکلات اجتماعی و روحی شود.

د) پیامدهای طولانی‌مدت: بازیابی احساس امنیت و اعتماد به قوای نظامی ممکن است سال‌ها یا شاید دهه‌ها به طول بینجامد و این می‌تواند تاثیرات طولانی‌مدتی بر جامعه داشته باشد.

این تبعات نشان از اهمیت و تاثیرات عمیقی است که عملیات طوفان الاقصی بر جامعه اسرائیل داشته است.

مهاجرت جمعیت

از زمان آغاز درگیری غزه در ۷ اکتبر، نزدیک به نیم میلیون صهیونیست، کرانه باختری را ترک کرده‌اند. مجله تایمز در اسرائیل اعلام کرده است سازمان جمعیت و مهاجرت تخمین می‌زند ۳۷۰ هزار نفر در دو ماه اول جنگ غزه، رژیم صهیونیستی را ترک کرده‌اند. تایمز نوشته است: «با توجه به ارقام تعداد اسرائیلی‌هایی که پس از حمله به غزه این محدوده را ترک کرده‌اند و برنگشته‌اند حدود ۴۷۰ هزار نفر نفر تخمین زده می‌شود.»

اختلالات روانی

میزان مراجعه به روان‌پزشک نیز بعد از عملیات حماس بین صهیونیست‌ها بیشتر شده و با اضافه شدن تهدیدهای ایران و حزب‌الله این تنش‌ها در جامعه افزایش یافته است. برای نمونه مدیر خدمات اورژانس روان‌پزشکی بیمارستان رامبام در تل‌آویو، به ای ۲۴ نیوز گفت: «اگر در روزهای عادی تعداد مراجعات در روز ۱۲ تا ۱۴ مورد باشد، این آمار در این روزها به ۲۰ تا ۲۵ مورد نیز می‌رسد. تعداد زیادی از شکایات براساس اضطراب و استرس به ما می‌رسد. علاوه‌بر این موارد روان‌پریشی و استرس پس از سانحه نیز در دو هفته جدید افزایش یافته است.»

زیر سوال رفتن مشروعیت سیاسی رژیم

اگرچه پیش از جنگ اکتبر ۲۰۲۳، در سرزمین‌های اشغالی اعتراضات هفتگی گسترده‌ای نسبت به اصلاحات قضایی علیه نتانیاهو به راه افتاده بود و مشروعیت کابینه نتانیاهو را زیر سوال برده بود اما این مشروعیت سیاسی اسرائیل به‌طور قابل‌توجهی تحت‌تاثیر جنگ غزه قرار گرفته است. در داخل، دولت به‌ویژه تحت رهبری بنیامین نتانیاهو، به دلیل نحوه مدیریت جنگ و همچنین مسائل پیش از جنگ مانند اصلاحات قضایی، با انتقاد مواجه است. اعتماد عمومی به رهبری نتانیاهو و توانایی دولت برای مدیریت جنگ و حفظ امنیت ملی به شدت دوقطبی شده است. نظرسنجی گالوپ در سال ۲۰۲۴ نشان می‌دهد تنها ۴۰ درصد از اسرائیلی‌ها در طول جنگ به دولت اعتماد داشتند؛ آماری که در راستای روند بلندمدت بی‌اعتمادی است. البته این بحران مشروعیت در خارج هم معنا پیدا می‌کند. در یک سال اخیر رژیم به دلیل جنایات گسترده‌ای که در غزه مرتکب شده، با انتقادات گسترده جهانی مواجه شده است. از همین رو نیز علی‌رغم اینکه اسرائیل از حمایت ایالات متحده، به‌ویژه در زمینه‌های نظامی و دیپلماتیک برخوردار است، روابط دیپلماتیک رژیم با کشورهایی که از تشکیل کشور فلسطین حمایت می‌کنند یا از اقدامات نظامی اسرائیل انتقاد می‌کنند، تضعیف شده است.

نابودی قدرت نرم

در غرب صهیونیست‌ها تسلط قابل‌توجهی بر رسانه‌های جمعی دارند و از این رو نیز جنایت‌هایشان را مشروع جلوه می‌دهند. با این حال در جنگ غزه، حجم این جنایات به اندازه‌ای بود که شبکه رسانه‌ای تحت سیطره صهیونیست‌ها نیز پس از مدتی بایکوت خبری، در برابر اعتراضات مردمی در سراسر دنیا، ناچار به پوشش بخشی از جنایات رژیم در غزه شد. انتشار تصاویر تخریب خانه‌های غیرنظامیان با بمب، افکار عمومی جهانی را تغییر داد و قدرت نرم رژیم را تقریبا از بین برد. علی‌رغم اینکه اسرائیل در سال‌های اخیر تلاش کرده از خود تصویر قطب فناوری پیشرفته و نوآوری بسازد، بحران انسانی ناشی از جنگ در غزه تصویری منفی از این کشور در عرصه بین‌المللی ایجاد کرده است.

چشم‌انداز تیره

در چند دهه‌ای که از تاسیس رژیم صهیونیستی می‌گذرد، این رژیم در بسیاری از جنگ‌ها پیروز میدان بوده اما به دلیل ماهیت نامشروع رژیم و جنایت‌های گسترده‌اش، مقاومت مردمی در کشورها متولد شد و همین مقاومت مردمی نیز توانست رژیم را در محاصره خود بگیرد و عملیات ۷ اکتبر را طراحی و پیاده‌سازی کند. تا به امروز البته رژیم نه در غزه و نه در لبنان پیروزی‌ای کسب نکرده است اما اگر وضع در چنین نقطه‌ای نیز متوقف شود، باز رژیم روی آرامش را نخواهد دید و با چالش‌های نظامی و استراتژیک مواجه خواهد بود. واقعیت این است که این جنگ، سوالات مهمی در مورد چشم‌انداز بقای اسرائیل ایجاد کرده است. حمله غافلگیرانه ۷ اکتبر نشان داد با وجود برتری تکنولوژیکی و نظامی اسرائیل، این کشور همچنان در برابر جنگ‌های نامتقارن و نفوذهای گسترده آسیب‌پذیر است. در کنار این، جنایات دیوانه‌وار رژیم باعث گسترش دامنه جنگ در منطقه شده است. برخلاف تصور نتانیاهو که سعی در ادامه دادن جنگ دارد، این میدان وسیع، تهدید بزرگی برای بقای اسرائیل محسوب می‌شود. تشدید درگیری در چند جبهه می‌تواند توان دفاعی اسرائیل را تحت فشار قرار دهد، به‌ویژه اگر این درگیری به مدت طولانی ادامه یابد. علاوه‌بر این، چنین جنگی منطقه را بیشتر بی‌ثبات می‌کند و امید به دستیابی به توافقات صلح پایدار را از بین می‌برد.

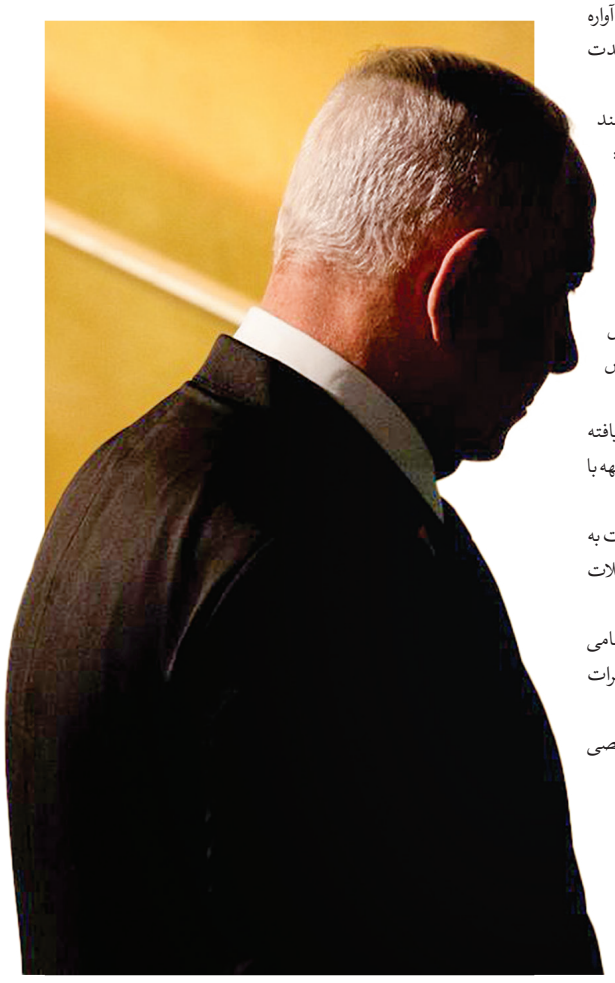

یکشنبه ۱۵ مهر ۱۴۰۳
شماره ۴۲۴۵
FARHIKHTEGANDAILY.COM
FARHIKHTEGANONLINE

مدیرمسئول:
محمدامین ایمانجانی
قائم‌مقام مدیرمسئول:
مسعود فروغی
سردبیر:
محمد زعیم‌زاده
تلفن و فکس:
(۰۲۱) ۶۲۹۹۹۴۹۵
کدپستی:
۱۱۳۵۶۳۳۸۱۶
چاپ:
چاپخانه دانشگاه آزاد اسلامی
نشانی:
خیابان حافظ، پایین‌تر از جمهوری
روبه‌روی ساختمان بورس
ساختمان فرهیختگان، طبقه سوم